

SOM

L'avaluació que ajuda

En aquest tercer número de la revista Som us volem parlar de l'avaluació. Si no canviem la tradicional manera de concebre l'avaluació no aconseguirem la transformació educativa que necessiten els nostres alumnes. Una bona avaluació ha d'afavorir l'aprenentatge i ha de ser útil als infants i joves. De poca cosa serveix posar notes o avaluar al final del procés. Per això cal que l'avaluació sigui contínua, estigui al servei de l'alumnat i en contempli l'evolució al llarg del procés d'aprenentatge. Ha de servir perquè l'alumne prengui consciència dels seus punts dèbils i també dels seus punts forts. I sobretot perquè tingui temps de rectificar, de millorar i, en definitiva, de continuar aprenent.

També us volem donar a conèixer l'Àgora, el nou espai de Secundària, i el nou sistema de tasques voluntàries que iniciem aquest curs.

jacint verdaquer

INFANTIL · PRIMÀRIA · SECUNDÀRIA

L'Àgora, el nou espai

Conscients que el disseny dels espais a les escoles és un factor clau i que cal explorar, ja que condiciona les possibilitats didàctiques i l'aprenentatge dels alumnes, enguany hem fet un gran esforç per transformar els espais educatius.

ELISABET FORNS, JORDI FRANCH I LLUÍS RIUS
Tutors de 1r d'ESO

AQUEST CURS a l'edifici de l'institut hem definit un nou espai de treball que anomenem Àgora, i que respon a la necessitat d'adequar les aules a una manera de treballar i a la filosofia de l'ensenyament-aprenentatge basada en la resolució de problemes, buscant així una consonància entre els espais educatius del centre i el nostre pla docent. A l'Àgora, que ocupa l'espai de l'antic menjador de l'institut, els alumnes de 1r d'ESO hi fan els projectes de treball.

La innovació educativa va molt més enllà d'introduir un ordinador a la llista de material dels joves i de dotar les aules amb pissarres digitals. **Innovar també implica proporcionar als alumnes espais que responguin a les seves necessitats durant l'aprenentatge**, com per exemple la interacció amb l'entorn, la recerca d'informació, la posada en comú dels diferents punts de vista o la lectura de les fonts d'informació. Enten-

nem que cal fer de l'aula un espai que estimuli els alumnes a desenvolupar les habilitats cognitives, socials i motrius.

Basar el procés d'ensenyament-aprenentatge en una metodologia **ABP (aprenentatge basat en problemes)** requereix de flexibilitat en el temps i també en l'entorn de treball, perquè cal respectar el temps d'aprenentatge de cada alumne, i perquè l'espai no pot encotillar les dinàmiques de treball.

L'espai Àgora respon a la necessitat d'adequar les aules a una nova manera de treballar i a la metodologia ABP.

L'ABP és una metodologia d'ensenyament-aprenentatge que es basa en la resolució de preguntes o incògnites, ja siguin proposades per l'alumne o pel docent. Primerament es planteja una pregunta i se'n fa una hipòtesi, a partir d'aquí, l'equip de treball cerca informa-

ció, fa experiments i mira vídeos fins a tenir prou informació per resoldre i respondre la pregunta. El pas final consisteix en compartir la informació amb els companys mitjançant un escrit o una exposició oral.

Així doncs, en les diverses etapes d'aquesta metodologia, els nois i noies necessiten treballar de manera diferent: individualment, en petit grup o bé amb tots els companys. **L'Àgora permet que cada alumne faci el que necessita en tot moment** i facilita dinàmiques de treball ben diverses als 60 alumnes de 1r d'ESO i als 3 professors que els acompanyem. Ens ofereix moltes possibilitats. Hi ha un espai de reflexió delimitat per grans prestatgeries i dotat amb còmodes sofàs. Disposem d'una estructura de grades amb dues grans pissarres per fer-hi explicacions, xerrades i projeccions. Les taules són rodones per facilitar la comunicació i l'intercanvi d'idees. També utilitzem una taula més gran per fer-hi tasques en grup. ■

Vista general del nou espai Àgora. A l'esquerra les grades per fer-hi exposicions i a la dreta, en primer pla, la taula per fer-hi treball en grup gran.

Reinventem els deures!

Les tasques a casa de l'Institut Escola Jacint Verdaguer les podríem resumir amb el següent principi: Han de ser voluntàries i han de fomentar la curiositat, les ganes d'aprendre i l'autonomia. Per això, cal que siguin propostes molt variades i engrescadores.

JA FA ANYS que els deures escolars generen polèmica entre professionals del sector, estudiants i famílies. Hi ha opinions per a tots els gustos: que si deures sí perquè serveixen per reforçar el que s'ha treballat a l'escola i inculquen l'hàbit de l'estudi, que si deures no perquè no s'ha demostrat que siguin útils i perquè hipotequen moltes estones dels infants i les seves famílies i poden esdevenir un autèntic maldecap amb el pas dels anys.

Al centre ens hem format i hem reflexionat molt al voltant d'aquesta qüestió. El curs passat vam consensuar un document que estableix les bases del que han de ser les tasques a casa de l'Institut Escola Jacint Verdaguer i que podríem resumir amb el següent principi:

Les tasques per casa han de ser voluntàries i han de fomentar la curiositat, les ganes d'aprendre i l'autonomia. Per això, cal que siguin propostes molt variades i engrescadores.

Aquest segon trimestre, a Primària, hem posat en marxa la nova modalitat

de tasques per fer a casa. A tots els alumnes de Primària se'ls ofereixen, cada quinze dies, un seguit de propostes atractives que poden realitzar a casa individualment o bé amb l'ajuda i col·laboració de les famílies.

Amb les tasques a casa volem que els infants aprenguin gaudint i sense perdre l'interès per l'aprenentatge.

A primer cycle (1r, 2n i 3r) el tutor explica les propostes i les penja en una cartellera per tal que els alumnes les puguin consultar quan vulguin. A segon cycle (4t, 5è i 6è) el sistema és una mica més complex: les propostes estan dins de 8 caixes, una per a cada tipus d'intel·ligència per donar resposta així als diferents interessos i potencialitats.

Les propostes són de l'àmbit lingüístic, científic, matemàtic, artístic,

corporal, interpersonal i intrapersonal. Per exemple, a 1r cycle se'ls proposa activitats tan diverses com observar unes constel·lacions, endur-se un teler a casa per teixir o pensar què es podria regalar a cada company de classe.

També a tall d'exemple comentem que a 2n cycle els docents han proposat als alumnes que facin de reporters.

Els infants escullen lliurement la proposta que més els motiva i en fan el retorn quan l'han acabat. Durant una hora setmanal comparteixen amb els companys el fruit del seu treball. Expliquen què han investigat, què han fet, en definitiva, què han après. Mostren el seu treball o el penjen en una cartellera, perquè tots en puguem gaudir. O, segons el cas, dipositen la resposta del que han descobert en una bústia de respostes.

Amb aquesta nova manera d'entendre les tasques a casa esperem que els infants aprenguin molt i, el que és essencial, que gaudeixin fent-ho i no perdin l'interès per l'aprenentatge. ■

L'avaluació contínua, formadora i formativa afavoreix l'aprenentatge

Què hem entès durant molts anys sobre avaluació?

Els exàmens han format part de la tradició educativa del nostre país des de fa segles i s'han relacionat directament amb l'avaluació i no precisament per millorar l'aprenentatge, sinó per fer veure a l'alumnat què és el que no sap.

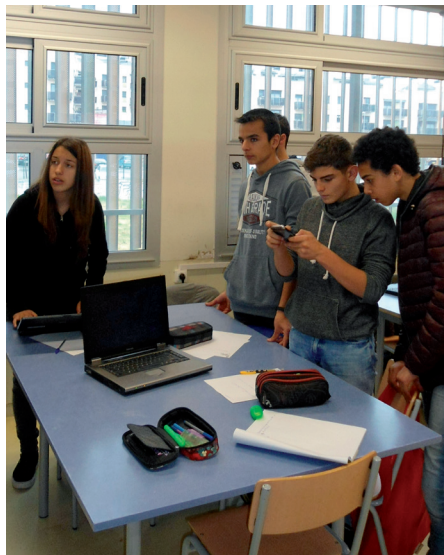
Però, i el que sap? Com ho valorem? On fem palès les fortaleses de cada infant o jove? Si féssim un paral·lelisme entre l'educació i una cursa, diríem que tradicionalment en una cursa es valora només els que arriben primer i tots els altres perden.

Qui no ha patit a la seva pell o ha preguntat als seus fills aquesta frase aterridora de "Com t'ha anat l'examen?" Com si de la resposta se'n derivés el futur de l'infant o jove! Moltes són les respostes donades "Bé", "No ho sé", "Buenooo...". I també moltes les angoixes: "Mira que havia estudiat, però ha sortit una cosa a la qual el profe li va donar poca importància". Molts plors. "Com que no has aprovat estaràs castigat el cap de setmana i no et comprarem..." I cert passotisme a la llarga: "Jo ja sé que no m'aprovarà". Tot això sota l'aixopluc de la por i el càstig.

L'alumnat s'ha de comprometre a posar-se a prova per comprovar si ha aconseguit els objectius proposats.

Necessitem esperar al final per saber els resultats que obtindrà un alumne? Què fem durant el procés? L'objectiu no és que triomfin tots? Que tothom aprengui? Els exàmens són un mecanisme de millora, no un producte decisor en si mateix.

Malauradament l'avaluació s'ha vist més des del punt de vista fiscalitzador, comparatiu i segregador, que no pas com

un aspecte positiu per valorar el potencial de cada nen o nena.

Hem de recuperar el "Què has après avui?", "Què necessites?", "A què et compromets?", "Saps explicar què estàs fent?", "Saps per què ho fas?", "En què et puc ajudar?". Aspectes molt més importants i que ajuden a millorar durant el procés.

Què és per a nosaltres l'avaluació?

L'avaluació és un procés de millora personal, no col·lectiu, però que s'ajuda de la col·lectivitat per assolir els objectius proposats. El nen o nena ha de participar activament en l'avaluació i ha de demanar ajut quan ho necessiti. S'ha de comprometre a posar-se a prova per comprovar si ha aconseguit o no els objectius que s'havia proposat. I ha de tenir temps per rectificar i millorar. L'aprenentatge, per tant, ha de ser personalitzat.

L'avaluació deixa de ser l'espasa de Damocles i passa a ser un mecanisme que ajuda l'infant a millorar dia a dia. És un instrument que necessita per progressar i que l'alumne agraeix perquè valora i pren consciència que se li valora el que sap i no el que no sap.

Partim de la base que "Tots som intel·ligents", tots tenim punts forts en

els quals podem triomfar. I quan això es valora tothom triomfa i se sent capaç de continuar aprenent.

Quins mecanismes utilitzem per a una bona avaluació?

Les proves com a mitjà de detecció constant dels avenços personals, els portafolis on registren els seus sabers, l'aprenentatge de tècniques per aprendre, les rúbriques personals i d'equip, els compromisos personals a partir dels objectius marcats mútuament i l'observació i acompanyament del docent.

L'avaluació deixa de ser l'espasa de Damocles i passa a ser un mecanisme que ajuda a millorar dia a dia.

Tot això en un entorn d'autonomia i cooperació que fa que l'alumne no es trobi sol, que se senti acompanyat, amb motivació, sense por al fracàs, amb il·lusió per aprendre i descobrir coses noves que no coneixia, a pensar que "jo puc".

Estudiar per aprovar un examen deixa de ser un mitjà fiscalitzador i passa a ser exclusivament un mecanisme de detecció, de la mateixa manera que estudiar per estudiar, o estudiar per obligació, passen a un segon pla. La motivació i l'acompanyament esdevenen cabdals.

No volem oblidar que l'objectiu principal és aprendre, i aprendre per a la vida, per poder escollir i ser més lliures. Per aquest motiu l'educació ha de ser atractiva i motivadora. ■